

N° 16

ပုဂံလူကလေး စာပေ စာအုပ် စာအုပ်

Dalukal
Po Klaong Garay
(Conte : Po Klaong Garay)

1. Présentation du manuscrit	p. 2
2. Résumé	p. 2
3. Texte en transcription	p. 4
4 Texte en caractères cam informatisés	p. 7
5. Texte original scanné	p. 10

1. Présentation du manuscrit

Le conte *Po Klaong Garay* est extrait d'un manuscrit du fonds de la Société Asiatique de Paris sous la cote CM 37(32). Ce manuscrit est noté sur papier d'écolier de format 200 x 310 mm, avec couverture cartonnée. Il ne porte aucune date, ni d'indications sur sa provenance.

Ce conte compte 5 pages allant de la page 282 à la page 286.

2. Résumé

Un jour, Po Klaong Garay et son ami Po Pan prirent la décision d'aller faire du commerce en pays Raglai. Après des jours de marche à travers la montagne, ils arrivèrent dans un village où les paysans cultivaient le bétel. Les deux jeunes gens proposèrent aux paysans d'échanger leur langouti contre deux petites hottes de bétel. Les villageois trouvèrent la proposition avantageuse, car la pièce d'étoffe dont étaient faits les langoutis était magnifique. Les hommes partirent cueillir les feuilles de bétel mais sans pouvoir remplir leurs hottes. Ils revinrent bredouilles. Alors Po Klaong Garay et Po Pan partirent dans un autre village. Mais la même chose s'y produisit.

Quelques jours plus tard, les deux jeunes gens décidèrent de rentrer chez eux. Comme ils marchaient depuis plusieurs heures sous un soleil de plomb, Po Klaong Garay s'arrêta sous un grand arbre pour prendre un peu de repos. Son ami Po Pan lui dit de s'al-

longer pendant qu'il irait chercher du riz et de l'eau. Quand Po Pan revint, il vit un dragon lécher le corps de Po Klaong Garay. Po Pan sut que son ami était issu d'une famille royale. Plein de respect, il réveilla Po Klaong Garay en l'appelant par le titre de Po, « seigneur ». Po Klaong Garay remercia son ami d'avoir apporté le repas et lui dit de partager sa nourriture avec lui. Po Pan, intimidé, refusa et lui dit qu'il ne pouvait pas manger dans le même bol que son seigneur. Po Klaong Garay demanda à Po Pan d'aller lui cueillir une feuille de bananier et de la lui ramener. Alors Po Klaong Garay traça de son index une raie au milieu de la feuille de bananier et partagea le riz en deux. Ainsi Po Pan put manger en même temps que Po Klaong Garay. C'est pour cela que les feuilles de bananier portent aujourd'hui une raie au centre.

3. Texte en transcription

Ni mada tak di kal ndan [< nan] Po Klaong Garay saong Po Pan [nao] kak hala, Po Klaong Garay manyim dua baoh bai ne [< nde] jaluk manyum aia blaoh Po Klaong Garay saong Po Pan ba sa blah nyan [< khan] nao ngap [< kak] hala, baruw mang nao tel ngaok Raglai blaoh Raglai payaom nyan [< khan] ndan [< nan] lac nyan [< khan] ndan [< nan] po kieng salih hala dahlak hadom, blaoh Po Klaong Garay lac arak ni yut paik hala bi bak dua baoh bai kau ndan [< nan] blaoh kau brei nyan [< khan] ni ka hâ, baruw mang Raglai ndan [< nan] mboh bai ndan [< nan] asit blaoh Raglai ndan [< nan] mak nyan [< khan] ndan [< nan] blaoh Raglai ndan [< nan] nao paik hala ba marai buh di dalam bai ndan [< nan] blaoh di bak bai ndan [< nan] o, Raglai ndan [< nan] ba hadiap ba anâk ba tacaow nao paik hala nang [< ndang] kieng abih sa labuk [283] hala blaoh ba marai buh di bak bai ndan [< nan] o, baruw mang Raglai ndan [< nan] ba nyan [< khan] marai jaw ka Po Klaong Garay wek je nyu paik hala di bak bai ndan [< nan] tra o ndan [< nan] Raglai palei Uk, baruw mang Po Klaong Garay saong Po Pan anaong hala ndan [< nan] mang Raglai palei Uk ndan [< nan] marai pak Raglai Sabung, blaoh Raglai Sabung ba gep marai payaom nyan [< khan] Po Klaong Garay lac nyan [< khan] po salih hala dahlak hadom, blaoh Po Klaong Garay lac arak ni kau di salih o, yut paik hala ba marai buh bi bak dua baoh bai kau ndan [< nan] kau brei nyan [< khan] ni ka yut je, blaoh Raglai ndan [< nan] lac, lac bai po ne [< nde] asit yau [daluk] dahlak buh dua da-ndak [< danak] sula [< hala] dahlak bak je po, po puec pakrâ min na [< nda] po, blaoh Po Klaong Garay lac o kau puec biak min, blaoh Raglai ndan [< nan] lac panuec ndan [< nan] dahlak [284] di siuw [< thau (?)] o daok di tian po je, baruw mang Raglai ndan [< nan] ain [< auen] tabuen pajiak gep nao paik hala

ba marai buh dalam bai ndan [< nan] blaoh di bak o, baruw mang Raglai ndan [< nan] paik nang [< ndang] kieng abih klau labuk hala blaoh buh di bak bai ndan [< nan] o, baruw mang Raglai ndan [< nan] ba nyan [< khan] marai jaw ka Po Klaong Garay wek je, blaoh Raglai ndan [< nan] lac aey sabak je po bai po gan-reh dahlak buh sula [< hala] di bak tra o, baruw mang Po Klaong Garay saong Po Pan ba gep marai pak Raglai Hapuh lijang Raglai blei nyan [< khan] ndan [< nan] blaoh Raglai paik hala buh di bak bai ndan [< nan] o rei, di grep palei Raglai lijang yau ndan [< nan] rei, baruw mang Po Klaong Garay saong Po Pan anaong hala ndan [< nan] marai sang, marai majaik kieng tel sang blaoh paniak [< pa-ndiak] lo blaoh Po Klaong Garay saong Po Pan leh hala blaoh daok padei glaih pak ala haluuy kuyau [285] ndan [< nan], baruw mang Po Pan nao sang mak lithei halei Po Klaong Garay daok nyik [< khik] hala, blaoh Po Pan nao mak lithei blaoh Po Pan ba lithei marai pak Po Klaong Garay blaoh Po Pan mboh Po Klaong Garay nih [< ndih] war blaoh mboh dua drei ina guray daok liah rup Po Klaong Garay, baruw mang dua drei ina guray ndan [< nan] mboh Po Pan blaoh ina guray ndan [< nan] luak tama tanâh riya wek dhit, baruw mang Po Pan thau ka Po Kalaong Garay biak athal [< asar] patao, baruw mang Po Pan ba lithei nao ka Po Klaong Garay blaoh Po Pan di nyin [< khin] huak saong Po Klaong Garay tra o, Po Pan éw Po Klaong Garay éw Po Sarawa nao je, blaoh Po Klaong Garay panar [< pa-ndar] Po Pan huak saong Po Klaong Garay blaoh Po Pan di nyin [< khin] huak saong Po Klaong Garay o, baruw mang Po Klaong Garay lac yah ai o nyin [< khin] huak saong dahlak o je blaoh ai nao kaoh hala patei marai ka [286] dahlak sa hala, baruw mang Po Pan nao kaoh hala patei ba marai brei ka Po Klaong Garay baruw mang Po Klaong Garay tuh lithei tabiak di hala patei ndan [< nan] blaoh Po Klaong Garay mak tacei cih gan krâh tamaong patei ndan [< nan] blaoh hu nam tel arak ni mai, cih gan krâh tamaong patei ndan [< nan] ka Po Pan huak sa gah Po Klaong Garay huak sa gah ndan [< nan] mang Po Pan nyin [< khin] huak, tel huak blaoh, ndan [< nan] mang Po Pan di nyin [< khin] manyum aia sa baoh kadaoh saong Po Klaong Garay o, baruw mang Po Klaong Garay

manyum aia di kadaoh ndan [< nan] dahlau blaoh Po Klaong
Garay caniak [< ca-ndiak] takuoy kadaoh ndan [< nan] hu nam tel
arak ni mai, ka Po Pan manyum sa await Po Klaong Garay
manyum sa await./.

4. Texte en caractères cam informatisés

ဒွာလုကောလ ခဗ် ခဗ် ကောလ

လော ခဗ် ခဗ် ကော ဒွာ ကော ခဗ် [< ခဗ်] ခဗ် ခဗ် ကော
ခဗ် ခဗ် ကော [ခဗ်] ကော ခဗ်, ခဗ် ခဗ် ကော ခဗ် ခဗ် ကော ခဗ် ခဗ်
ခဗ် [< ခဗ်] ခဗ် ခဗ် ကော ခဗ် ခဗ် ကော ခဗ် ခဗ် ကော ခဗ်
ခဗ် ကော ခဗ် ခဗ် ခဗ် [< ကော] ခဗ် ခဗ် [< ကော] ခဗ်,
လော ခဗ် ခဗ် ကော ခဗ် ကော ခဗ် ကော ခဗ် ကော ခဗ် ကော [<
ကော] ခဗ် [< ခဗ်] ကော ကော [< ကော] ခဗ် [< ခဗ်] ခဗ်
ခဗ် ခဗ် ကော ခဗ် ဒွာ ကော ခဗ်, ခဗ် ခဗ် ကော ကော ခဗ် ကော
ခဗ် ကော ခဗ် ကော ခဗ် ခဗ် ခဗ် [< ခဗ်]
ခဗ် ကော [< ကော] ခဗ် ကော, လော ခဗ် ခဗ်
[< ခဗ်] ခဗ် ခဗ် [< ခဗ်] ခဗ် ကော ခဗ် ကော [<
ခဗ်] ကော ကော [< ကော] ခဗ် [< ခဗ်] ခဗ်
[< ခဗ်] ခဗ် ကော ခဗ် ခဗ် ခဗ် [< ခဗ်] ခဗ်, လော ခဗ် ခဗ်
[< ခဗ်] ခဗ် [< ခဗ်] ခဗ် ကော [< ခဗ်] ခဗ် ကော
[< ခဗ်] ခဗ် ကော ခဗ် ခဗ် ခဗ် [< ခဗ်] ခဗ်, လော ခဗ် ခဗ်
[< ကော] ခဗ် ခဗ် ကော ခဗ် ခဗ် ကော ခဗ် ကော ခဗ် ကော
ခဗ် ကော ခဗ် ဒွာ ကော ခဗ် [< ခဗ်] [< ခဗ်] ခဗ် [< ခဗ်]
ခဗ် ကော [< ခဗ်] ခဗ်, လော ခဗ် ခဗ် ခဗ် [< ခဗ်]
ခဗ် ကော [< ကော] ခဗ် ကော ခဗ် ခဗ် ကော ခဗ် ကော ခဗ် ကော
ခဗ် ကော ခဗ် ဒွာ ကော ခဗ် [< ခဗ်] [< ခဗ်] ခဗ် [< ခဗ်]
ခဗ် ကော ခဗ် ကော, လော ခဗ် ခဗ် ကော ခဗ် ခဗ် ကော ခဗ် ကော

ခပွဲက ခေိက [< ကခေိက] ဂေဇ်, ခပွဲခ ခပွဲ ဂာခခ ခခဏ် ဇာက ခေိခေိ ခပွဲခ
 ခပွဲ ဂာခခ ဟ် ခေိခေိ ဇာခခ ဂက ခပွဲ ခန့် ဇာခခက ခပွဲခ ခပွဲ ဂာခခ
 ခခခခ ခပွဲ ခန့် ဇာခခက ခခခခ [< ခခခခ] ဇာခခ ခပွဲခ ခခခခ ဟ် [ဟ်ခခ] ခခခခ
 ဇာခခက ခပွဲက ခပွဲခ ခခခခ ခပွဲ ခန့် ဇာခခက, ဟ်ခခ ဇာ ဟ် [ဟ်ခခ] ခခခခ
 ဇာခခက ခခခခ [< ခခခခ] ခခခခ ခပွဲ ဂာခခ ခပွဲခ ခခခခ ဇာခခက ခခခခ
 [< ခခခခ] ဇာခခ ခခခခ ခခခခ ခခခခ ဇာခခ ဟ်ခခ, ဟ်ခခ ဇာ ခပွဲ
 ဂာခခ ဟ် ခပွဲ ခန့် ဇာခခက ဟ်ခခ ခခခခ [< ခခခခ] ဟ်ခခ, ဟ်ခခ ဇာ
 ခပွဲ ဂာခခ ဟ် ခခခခ ခခခခ ဇာခခ ခပွဲ ခန့် ဇာခခက ခပွဲခ ခပွဲ
 ဂာခခ ဟ် ခခခခ [< ကခခခခ] ဂေဇ် ခပွဲ ခန့် ဇာခခက [ခခခခ] ခပွဲ
 ဂာခခ ဟ်ခခ ခပွဲ ခန့် ဇာခခက ဟ်ခခ ခပွဲ ခခခခ ခခခခ ဟ်, ခပွဲခ ခပွဲ
 ခန့် ဇာခခက ဟ်ခခခခ [< ဟ်ခခခခ] ခပွဲ ဂာခခ ဂေဇ် ခပွဲ ခန့်
 ဇာခခက ခပွဲခ ခပွဲ ဂာခခ ဟ် ခခခခ [< ကခခခခ] ဂေဇ် ခပွဲ ခန့်
 ဇာခခက ခခခခ, ဟ်ခခ ဇာ ခပွဲ ခန့် ဇာခခက ခခခခ ဂခခ ခခခခ ခခခခ
 [< ကခခခခ] ဂေဇ် ခပွဲ ဟ်ခခခခ ခခ ဟ် ခပွဲခ ခခခခ ခခခခ ခခခခ ဂေဇ်
 ဟ်ခခ ဇာခခ ခခခခ [286] ဟ်ခခခခ ဟ် ဂေဇ်, ဟ်ခခ ဇာ ခပွဲ ဂာခခ ခခခခ
 ခခခခ ဂေဇ် ဟ်ခခ ဟ် ဇာခခခခ [ဟ်ခခ] ခပွဲ ခန့် ဇာခခက ဟ်ခခ ဇာ ခပွဲ
 ခန့် ဇာခခက ခခခခ ခခခခ ခခခခ ဟ် ဂေဇ် ဟ်ခခ ခခခခ [< ခခခခ] ခပွဲခ
 ခပွဲ ခန့် ဇာခခက ဇာခခ ခခခခ ခခခခ ဟ် ဂေဇ် ဟ်ခခ ခခခခ [< ခခခခ]
 ခပွဲခ ခပွဲ ခန့် ဇာခခက ဇာခခ ခခခခ ခခခခ ခခခခ ခခခခ ခခခခ [< ခခခခ]
 ခပွဲခ ခခခခ ခခခခ ခခခခ ခခခခ ခခခခ ခခခခ ခခခခ ခခခခ ခခခခ ခခခခ
 ခခခခ [< ခခခခ] ခပွဲခ ခခခခ ခခခခ ခခခခ ခခခခ [< ကခခခခ] ဂေဇ်,
 ခခခခ ဂေဇ် ခပွဲခ, ခခခခ [< ခခခခ] ဇာ ခပွဲ ဂာခခ ဟ် ခခခခ [<
 ကခခခခ] ဇာခခခခ ခခခခ ဟ် ခပွဲခ ကခခခခခ ခခခခ ခပွဲ ခန့် ဇာခခက ခခခခ,
 ဟ်ခခ ဇာ
 ဇာ ခပွဲ ခန့် ဇာခခက ဇာခခခခ ခခခခ ဟ် ကခခခခခ ခခခခ [< ခခခခ] ဟ်ခခခခ
 ခပွဲခ ခပွဲ ခန့် ဇာခခက ခခခခခခ [< ခခခခခခ] ခခခခခခ ကခခခခခ ခခခခ
 [< ခခခခခခ] ခခခခ ခခခခ ခခခခ ခခခခ ခခခခ, ခခခခ ဂေဇ် ဇာခခခခ ဟ်
 ခခခခခခခခ ခပွဲ ခန့် ဇာခခက ဇာခခခခ ဟ် ခခခခခခခခ ခခခခ

5. Texte original scanné

Handwritten text in a script, likely a form of Khmer or Thai, with some Latin characters interspersed. The text is arranged in approximately 15 lines, with a title at the top and a page number '282' on the left side. The script is dense and cursive, with some words written in a more formal, blocky style. The text appears to be a collection of verses or a short story, possibly related to a religious or historical event. The handwriting is in black ink on a light-colored paper.

282

Handwritten text in a script, likely a form of Khmer or Thai, with some Latin characters interspersed. The text is arranged in approximately 15 lines, with a title at the top and a page number '282' on the left side. The script is dense and cursive, with some words written in a more formal, blocky style. The text appears to be a collection of verses or a short story, possibly related to a religious or historical event. The handwriting is in black ink on a light-colored paper.

Hala blos ba unssi bula di bak ba ma o bama
 may rapla nua ba kha mura jany ka po klay jany
 muk ja ulu nua hala di bak ba ma ma o nua rap la
 pali uk bama may po klay jany klay po ma
 may hala jany may rapla pali uk nua unssi jany
 rapla kabany bioti rapla kabany ba saka unssi
 jany kha po klay jany ka kha po klay
 hala dahak khaun kha po klay jany
 unssi ba di klay o jany nua hala ba
 unssi ba bi bak dua bula ba kha unssi ba
 kha nua kha yuh ja blos rapla nua ba ba
 po ja unssi jany dahak kha unssi kha
 dahak ba ja po po kha unssi kha unssi
 po blos po klay jany ba o kha unssi ba
 kha blos rapla nua ba unssi nua khaun

naa. baruu maay po paan naa klay maay klay ba ba po klay
 paay dik ukat ba ba blos po paan naa maay klay
 blos po paan ba ba maay paan po klay paay
 blos po paan maay po klay paay ba ba maay klay
 blos maay maay maay maay maay maay maay maay
 paay ba ba maay maay maay maay maay maay maay
 blos maay maay maay maay maay maay maay maay
 maay po paan maay ka po klay paay maay maay maay
 baruu maay po paan ba ba maay naa ka po klay paay
 blos po paan di klay maay maay po klay paay ba ba
 po paan maay po klay paay ba ba maay naa po
 blos po klay maay paay po paan maay maay po klay
 paay blos po paan di klay maay maay po klay paay
 baruu maay po klay paay ba ba maay maay maay maay
 ba ba o po blos maay maay maay maay maay maay

284
wi kyuu dok di igau no po, barire klay
pauai-pauai unak
saya klay di kabwa di syak gayi nao pak
kala pa nuan. Eka dalam bar hana, blok di bako
bar hana nuan (saya) nuan pak no klay alah klan talah
blok blok bar di bar bar hana, bar nuan papa
ba klan nuan. pau ka no klay pau, ayak po
blok saya klay lai. ay. Ia bak po. po! ba po
pauai-pauai, klay kula di bar hana bar nuan po
klay saya klay no pau bar hana nuan. pau saya
haya klay saya klay. blok klay nuan blok saya pak
kala blok di bar bar hana bar hana, pada saya klay
pau nuan di. bar nuan po klay pau klay no pau pau
kala nuan nuan klay nuan. nuan klay klay klay blok
pau pak lo blok no klay saya klay no pau klay
kala blok dok pada blok pau ala klay klay

